

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 1154/2020
15.10.2020. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Слађане Накић Момировић, председника већа, Марине Милановић и Добриле Страјина, чланова већа, у правној ствари тужилаца АА, ББ, ВВ, ГГ, ДД и ЋЋ, сви из ..., чији су заједнички пуномоћници Катарина Ђурђевић и Марко Ђурђевић, адвокати из ..., против туженог ЈП „ЕПС“, Огранак ТЕ КО Костолац, ради неоснованог обogaћења, одлучујући о ревизији тужилаца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 251/19 од 02.08.2019. године, у седници одржаној 15.10.2020. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о ревизији тужилаца АА, ББ, ВВ, ГГ и ЋЋ изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 251/19 од 02.08.2019. године, као изузетно дозвољеној.

УКИДАЈУ се пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 251/19 од 02.08.2019. године и пресуда Основног суда у Пожаревцу П1 19/18 од 06.11.2018. године у односу на тужиоце АА, ББ, ВВ, ГГ и ЋЋ и предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

НЕ ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о ревизији тужиоца ДД изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 251/19 од 02.08.2019. године, као изузетно дозвољеној.

ОДБАЦУЈЕ СЕ, као недозвољена, ревизија тужиоца ДД изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 251/19 од 02.08.2019. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Пожаревцу П1 19/18 од 06.11.2018. године, ставом првим изреке, одбијен је као неоснован захтев тужиоца АА из ..., којим је тражио да суд обавезе туженог да му исплати новчани износ од 68.134,00 динара, са законском затезном каматом почев од 02.06.2015. године до коначне исплате. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца ББ, којим је тражио да суд обавезе туженог да му исплати новчани износ од 68.134,00 динара, са законском затезном каматом почев од 07.02.2015. године до коначне исплате. Ставом трећим изреке, одбијен је као неоснован захтев тужиоца ВВ, којим је тражио да суд обавезе туженог да му исплати новчани износ од 68.134,00 динара, са законском затезном каматом почев од 04.02.2016. године до коначне исплате. Ставом четвртим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиље ГГ, којим је тражила да суд обавезе тужену да јој исплати новчани износ од 40.000,00 динара, са законском затезном каматом од 31.01.2015. године до коначне исплате. Ставом петим изреке, одбијен је као

неоснован тужбени захтев тужиоца ДД, којим је тражио да суд обавезе туженог да му исплати новчани износ од 68.134,00 динара, са законском затезном каматом почев од 31.07.2014. године до коначне исплате. Ставом шестим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца ЂЂ, којим је тражио да суд обавезе туженог да му исплати новчани износ од 68.134,00 динара, са законском затезном каматом почев од 31.01.2015. године до коначне исплате. Ставом седмим изреке, обавезани су тужиоци да туженом на име трошкова парничног поступка исплате укупан износ од 13.310,00 динара, односно тужиоци АА, ББ, ВВ, ДД и ЂЂ износ од по 2.312,00 динара, а тужиља ГГ износ од 1.750,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 251/19 од 02.08.2019. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужилаца и потврђена је пресуда Основног суда у Пожаревцу П1 19/18 од 06.11.2018. године. Ставом другим изреке, одбијен је захтев тужилаца којим су тражили да се обавезе тужени да им накнади трошкове жалбеног поступка, као неоснован.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужиоци су благовремено изјавили ревизију због погрешне примене материјалног права, са предлогом да се о изјављеној ревизији одлучује применом члана 404. Закона о парничном поступку, ради уједначавања судске праксе и ради разматрања правних питања у интересу равноправности грађана.

Одлучујући о дозвољености изјављене ревизије тужилаца АА, ББ, ВВ, ГГ и ЂЂ, на основу члана 404. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11, 49/13-УС, 74/13-УС, 55/14 и 87/18), Врховни касациони суд је нашао да су испуњени законски услови да се о изјављеној ревизији одлучује као о изузетно дозвољеној.

Чланом 404. ЗПП, прописано је да је ревизија изузетно дозвољена због погрешне примене материјалног права и против другостепене пресуде која се не би могла побити ревизијом, ако је по оцени Врховног касационог суда потребно размотрити правна питања од општег интереса или у интересу равноправности грађана, ради уједначавања судске праксе, као и када је потребно ново тумачење права. О дозвољености и основаности те ревизије одлучује Врховни касациони суд у већу од пет судија.

Врховни касациони суд је оценио да су у конкретном случају испуњени услови из члана 404. став 1. ЗПП, јер постоји потреба за уједначавањем судске праксе, с обзиром на предмет тражене судске заштите и разлоге из којих је одбијен тужбени захтев тужилаца, као и наводе из ревизије тужилаца да су испуњени услови за одлучивање о посебној ревизији ради тумачења одредби материјалног права релевантних за заштиту права тужилаца у судском поступку.

Из тог разлога је на основу члана 404. ЗПП, одлучено као у ставу првом изреке.

Одлучујући о основаности ревизије, у смислу члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиоци су били запослени код туженог, и то тужилац АА до 02.04.2014. године, тужилац ББ до 20.09.2014. године, тужилац ВВ до 30.12.2015. године, тужиља ГГ до 30.12.2014. године, тужилац ДД до 29.06.2014. године, а тужилац ЋЋ до 29.12.2014. године, када им је радни однос престао због одласка у пензију. За време трајања радног односа, а у складу са Протоколом о исплати зајма запосленима у ЕПС-у бр. .../...-... од 11.03.2014. године и Одлуком ЈП Електропривреда Србије – Београд, ТЕ КО Костолац бр. ... од 12.03.2014. године, тужени је тужиоцима исплатио новчане износе на име зајма. Према списку од 12.03.2014. године, тужиоцима АА, ББ, ВВ, ДД и ЋЋ, на име зајма исплаћени су износи од по 68.133,70 динара, а тужиљи ГГ износ од 40.000,00 динара, а тужиоци су се потписали у рубрици „сагласан са одлуком“. Поред ове сагласности, тужиоци су потписали налоге за уплату благајни туженог – повраћај позајмице. Решењима директора туженог утврђено је право тужилаца на исплату отпремнине на име одласка у пензију, који износ је тужени умањио за износ претходно датог зајма сваком од тужилаца. Чланом 5. став 1. Протокола о исплати зајма запосленима у ЕПС-у бр. .../...-... од 11.03.2014. године, прописано је да ће служба обрачуна код туженог, у складу са Законом о раду, пре исплата зајма од запослених прибавити у писаној форми пристанак да се потраживање туженог по основу враћања одобреног зајма наплати обустављањем износа утврђених месечних рата од зараде запослених у периоду враћања зајма, док је ставом 3. истог члана прописано да су запослени којима престане радни однос пре почетка отплате зајма или пре истека крајњег рока за отплату зајма у обавези да неотплаћени износ зајма врате приликом престанка радног односа у ЕПС-у. Чланом 2. Одлуке бр. ... од 12.03.2014. године, предвиђено је да ће се исплата зајма извршити 13.03.2014. године, док је чланом 3. предвиђено да ће услови и начин враћања зајма утврдити споразумно, на јединствен начин за све запослене у ЕПС-у директор ЈП ЕПС и председник синдиката радника Електропривреда Србија, најкасније до 01.06.2014. године, док је чланом 5. став 2. Одлуке, предвиђено да ће се у случају да буде донета одлука о расподели добити са наменом исплате запосленима на име учешћа у добити туженог, запослени који по том основу остваре право на учешће у расподели добити могу у складу са Законом о раду да дају изјаву да се припадајући износ усмери на отплату зајма.

Код овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су одбили тужбени захтев тужилаца АА, ББ, ВВ, ЋЋ, ГГ налазећи да су дугови тужилаца према туженом, а по основу зајма исплаћени у складу са чланом 5. став 1. Протокола о исплати зајма запосленима у ЕПС-у бр. .../...-... од 11.03.2014. године и на основу налога датих за уплату благајни туженог, којим поступањем су тужиоци, знајући да имају дуг према туженом по основу добијених зајмова, истима дозвољено располагали управо у циљу испуњења обавеза и престанка облигација, док околност да је другим запосленима који су код туженог остали у радном односу отписано потраживање по основу зајма због застарелости, није била од утицаја на другачију одлуку имајући у виду да у моменту доношења одлуке туженог у априлу 2017. године, тужиоци више нису били у радном односу код туженог. Осим тога, нижестепени судови су одбили тужбени захтев тужиоца ДД, налазећи да је његово потраживање застарело у смислу одредбе члана 196. Закона о раду.

Врховни касациони суд налази да се ревизијом основано указује да је погрешно становиште нижестепених судава о неоснованости тужбеног захтева тужилаца АА, ББ,

ВВ, ГГ и ЂЂ, јер је услед погрешне примене материјалног права чињенично стање остало непотпуно утврђено.

Одредбом члана 119. став 1. тачка 1. Закона о раду („Службени гласник РС“ број 24/05...32/13), (који је био на снази у време престанка радног односа тужиоца ДД), прописано је да је послодавац дужан да исплати отпремнину у складу са општим актом запосленом при одласку у пензију, најмање у висини три просечне зараде, док је новелираном одредбом члана 119. став 1. тачка 1. Закона о раду („Службени гласник РС“ број 75/14), прописано да је послодавац обавезан да исплати у складу са општим актом запосленом отпремнину при одласку у пензију, најмање у висини две просечне зараде (која одредба је била на снази у време одласка у пензију осталих тужилаца).

Отпремнина, по својој природи, представља једну од законом утврђених мера заштите запослених за чијим радом је престала потреба, при чему је право на отпремнину Уставом Републике Србије, чланом 60. став 4. дефинисано као неотуђиво право којег се нико не може одрећи.

Решењима туженог утврђено је право тужилаца на исплату отпремнине и њену висину на име одласка у пензију, који износ је умањен за за износ зајма за сваког од тужилаца. Тужиоци су дана 12.03.2014. године дали изјаву којом су се обавезали да ће, уколико им радни однос престане пре истека рока за отплату зајма, неплаћени део зајма вратити приликом престанка радног односа, због чега су нижестепени судови закључили да су дугови тужилаца према туженом по основу зајма исплаћени у складу са чланом 5. Протокола о исплати зајма запосленима у „ЕПС“ и на основу налога за уплату благајни туженог, чиме није ускраћено њихово право на отпремнину. Међутим, са становишта примене материјалног права, овакав закључак се за сада не може прихватити као правилан, јер нижестепени судови нису утврдили и дали потпуне разлоге да ли су наведена решења о отпремнини постала коначна и да ли је у њима било назначено да ће утврђени износи на име отпремнине бити умањени за износе исплаћеног зајма тужиоцима у марту 2014. године. Осим тога, имајући у виду садржину изјаве тужилаца од 12.03.2014. године, нижестепени судови су пропустили да на правилан начин утврде да ли су тужиоци таквом изјавом дали сагласност да њихова отпремнина буде умањена за износ примљеног зајма, односно да ли иста има правни значај одрицања од отпремнине, а све имајући у виду њену правну природу, као и да није подобна пребијању јер се у смислу члана 341. став 1. тачка 1. Закона о облигационим односима не може запленити.

Како је због погрешне примене материјалног права чињенично стање остало непотпуно утврђено, Врховни касациони суд је применом члана 416. став 2. ЗПП, одлучио као у ставу другом изреке.

У поновном поступку првостепени суд ће потпуно и правилно утврдити чињенично стање имајући у виду примедбе из овог решења, као и правну природу отпремнине у смислу наведене одредбе члана 60. став 4. Устава Републике Србије, а потом донети правилну и закониту одлуку.

Одлучујући ревизији тужиоца ДД, по оцени Врховног касационог суда, нису испуњени законски услови за одлучивање као изузетно дозвољеној, у смислу члана 404. став 1. Закона о парничном поступку Наиме, нема разлога који указују на потребу

разматрања правних питања од општег интереса или правних питања у интересу равноправности грађана, као ни потребе за уједначавањем судске праксе или новим тумачењем права. Уз ревизију нису приложене другачије судске одлуке у погледу примене одредбе члана 196. Закона о раду, којим је регулисана застарелост новчаних потраживања из радног односа, у погледу чије примене постоји уједначена судска пракса.

Испитујући дозвољеност изјављене ревизије на основу члана 410. став 2. ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да ревизија није дозвољена.

Према члану 441. ЗПП, ревизија је увек дозвољена у споровима о заснивању, постојању и престанку радног односа. Уколико се тужбени захтев односи на потраживање у новцу у овој врсти спорова, дозвољеност ревизије се оцењује на основу члана 403. став 3. ЗПП, према коме ревизија није дозвољена, уколико вредност предмета спора побијеног дела не прелази динарску противвредност од 40.000 евра по средњем курсу НБС на дан подношења тужбе.

Тужилац ДД је тужбу ради неоснованог обогаћења поднео 22.01.2018. године. Вредност предмета спора побијаног дела је 68.134,00 динара.

Како вредност предмета спора побијаног дела правноснажне пресуде очигледно не прелази динарску противвредност од 40.000 евра по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе, ревизија тужиоца ДД није дозвољена.

На основу члана 413. ЗПП, Врховни касациони суд је одлучио као у четвртом ставу изреке.

**Председник већа – судија
Слађана Накић Момировић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић